

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Dubium IV. Quid invidia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

» 6. Odium Dei: lascivus enim solet à rebus
» divinis abhorrere, imò ab ipso Deo tanquam
» peccatorum viadice.

» 7. Affectus præsentis sæculi: amor enim vo-
» luptatum carnalium ita animum efficit, ut sub-
» inde etiam beatitudini æternæ paratus effect re-
» nuntiare, si præsentibus frui semper permette-
» retur.

» 8. Horror futuri sæculi; quando voluptati-
» bus immerfus, mortem inordinatè timet, & de
» ea nolens cogitare, vitam illicitis mediis pro-
» pagare studet &c.

» Priores quatuor sunt mortales, quando finis
» ultimus in creatura ponitur, vel præceptum a-
» liquod Dei graviter obligans, prætermittitur:
» Posteriores quatuor, si plenus sit voluntatis
» consensus, per se sunt mortales; ex indelibera-
» tione, vel alia actuum imperfectione, sæpe ve-
» niales. Vid. Esrob. & Baldell. ll. cc.

A D D E N D A.

302. Q. 49. Quid sit præterea notandum circa luxu-
riam &c. Quæ hic addi poterant, jam dicta sunt,
partim l. 3. p. 1. à n. 888., partim hic à n. 77.

D U B I U M IV.

Quid Invidia.

303. » **R**esp. Est tristitia de alterius bono, prout il-
» lud est diminutivum propriæ excellentiæ,
» ita ut hæc directè sit contra charitatem; hæc e-
» nim gaudet de bono proximi, quod invidia de-
» structum

structum optat, vel non destructum dolet *Un-*
de resolves.

I. Est ex genere suo mortalis; & gravissima
 quidem, atque in Spiritum Sanctum, si sit de
 ipsa gratia, vel auxilio Dei.

II. Filiae similiter ex genere suo mortales sunt,
 ac numerantur hæ: 1. Odium, de quo *suprà. 2.*
 Detractio, de qua in *prac. 3. 3.* Gaudium in malis
 proximi. 4. Susurratio, quæ est oblocutio mala
 de proximo, ad tollendam amicitiam ipsius
 cum aliis; quam proinde susurro restituere te-
 netur, & iterum reconciliare, non secus ac de-
 tractor famam. *V. in prac. 8.*

III. Si tristitia sit de bono alterius, in quan-
 tum ex eo tibi vel aliis times nocumentum
 (v. g. inimicus tuus est eVectus ad officium, ut
 tibi facilius possit nocere,) non est invidia, sed
 timor, qui per se non est peccatum, nisi sit inor-
 dinatus *Lay. l. 3. c. 3. cap. 10.*

IV. Si tristitia sit ex eo, quod nobis desit bo-
 num, quod alter habet, ita tamen, ut illud al-
 teri non discupiamus, non est invidia, sed æmu-
 latio seu zelus: qui si est circa bonum hone-
 stum, est laudabilis; si autem circa temporalis,
 interdum est veniale; aut si bonum dolenti sit
 improporionatum, quale esset, si rusticus do-
 leret se non esse Regem. *Lay. n. 2.*

V. Si tristitia est ex bono alterius, in quantum
 ille est indignus, non est invidia, sed indigna-
 tio; quæ non est peccatum: erit tamen, & qui-
 dem mortale, si vel Dei providentiam arguat,
 (estque blasphemia) vel si ita afficiat, ut ducat
 homines ad malum imitandum. *Caj. Lay. l. 6.*

VI.

» VI. Si doleas, quod alter tibi æqualis, vel
 » non multum inæqualis, in excellentia crescat,
 » ita ut te fiat superior, & ipsum incrementum
 » excellentiæ apprehendas, ut tibi malum, est
 » propriè dicta invidia: invidus enim dicitur,
 » quod non sit videns, quia bona alterius sine
 » tristitia videre non potest, *Baldel. d. 29. l. 3.*
 » Et sic peccare solent, 1. Ambitiosi, & qui ex re
 » aliqua quærunt gloriam, quam cum in eo po-
 » nant, ut in illa re sint soli ac singulares, dolent
 » & tristantur, si alii accedant. 2. Pusillanimes,
 » quibus cum omnia videantur magna, quovis
 » bono alterius putant minui suum; sic mulieres
 » v. g. facile apprehendunt, ac dolent, se superari
 » bono alterius, v. g. formositate. 3. Senes respe-
 » ctu juvenum, & quicumque aliquid difficulter
 » obtinuerunt, quod alii facile consequuntur.
 » *Bald. loc. cit.*

» VII. Qui in adversis suis, vel ob aliorum
 » prosperitatem, optat se non fuisse natum, vel
 » se brutum animal factum fuisse, vel diem esse
 » maledictum, quo natus est vel alterum primò
 » vidit, aut conjugem accepit; si tantum inten-
 » dat maledicere irrationali creaturæ, v. g. diei
 » (sive sit nativitaris, sive conjugii) qui tot mala
 » culpæ vel pœnæ protulit, videtur esse tantum
 » veniale, (aliquando etiam nullum, ut Jabi) si
 » autem deliberatè intendat optare malum ho-
 » mini, sive sibi, sive alteri, illo die natis, vel
 » conjugatis, mortale est. *Escob. & Marchant. man.*
 » 6. 3.

A D D E N D A.

304. Q. 50. Quid circa invidiam sit præterea notandum.
 R. Seqq. §. 1.

§. 1. *Tamb. in Decal. l. 5. c. 1. §. 3. n. 37.* dicit non esse invidiam nec peccatum, si quis tristetur de bono alterius, in quantum verè est imminutivum propriæ excellentiæ, quis potest de hac imminutione tristari, ergo & de ejus causa, sic enim tristatur de bono proximi, non per se, sed tantum per accidens, prout est malum suum. Doctrina illa in praxi est difficilis, nisi supponatur motivum doloris & objectum displicentiæ esse solum suum malum: unde sicuti non licet tristari de vita alterius ob emolumentum temporale, nec gaudere de morte parentis propter hæreditatem, uti constat ex damnatione prop. 13. & 15. facta ab Innocent. XI. quamvis licitè desideres emolumentum tuum & hæreditatem, ita & hîc.

§. 2. *Burgh. c. 1. c. 88.* rectè dicit, si mercator 305. doleat homines non emere potius apud se quàm apud alium, esse æmulationem licitam; si autem doleat, quia hoc est bonum alteri, & ipse ideo negligitur, est invidia; sed putant *Lorca & Burgh.* esse tantum venialem, quia non absolutè dolet de bono proximi, nec hoc videtur ita graviter opponi Charitati, nisi ex illo affectu moveatur ad removendum illud bonum proximi.

§. 3. Naturalis partus invidiæ est detractio, 306. de qua dictum est l. 3. p. 2. à n. 1190. Committitur autem etiam his aut similibus verbis, *nolo detrudere, nihil mali ipsi voveo &c. hoc doleo, quòd sit talis vel talis &c. quàm dolendum est, quòd ille homo hoc faciat, &c.* Hæc omnia proficiscuntur ex corde invido vel inimico, & re ipsa lædunt alienam famam: & licet fortè nihil in particulari dicatur, tamen si ostendatur ejusmodi displicentiæ circa alte-

alterum, semper hæret animo auditoris aliquid
malæ existimationis infixum.

De odio, videri possunt dicta l. 2. à n. 182.

DUBIUM V.

De Gula.

ARTICULUS I.

Quid sit Gula.

307. **R**esp. Ea est inordinatus appetitus cibi &
potus: opponiturque abstinentiæ, & com-
mittitur 5. modis, 1. Si edas ante tempus. 2.
Si nimis exquisita. 3. Si plus iusto. 4. Si voraci-
ter. 5. Si nimis exquisitè præparata. *Lay. l. 3. f.*
4. n. 2. Unde resol.
- I. Gula ex genere suo est peccatum tantùm
veniale; quia nullus horum modorum repu-
gnat præcisè charitati Dei, vel proximi.
- II. Hinc probabile est, quod docet *Nav. Tol.*
& non repugnat *Lay.*, secluso scandalo &
aliis, veniale tantùm esse usque ad vomitum se-
cibo & potu implere; idque etiam, si quis vo-
mat, ut iteratò possit bibere: quod tamen *Sa V.*
Comedere, alique multi, putant mortale. *V. Balde.*
Escob. t. 2. E. 2. c. 5.
- III. Vix dubium est, licere esu aut potu, ali-
terve creare vomitum, si is salubris esse iudi-
cetur.
- IV. Mortalis interim censetur crapula ex ac-
cidente, & nimia inordinatione, in his casibus,